

Usedlost Miranka: Když bušení kladiv vystřídal biograf

28.03.2025

Dvůr pod Šibeničním vrchem dodával kdysi víno, sídlili tam řemeslníci a továrny na potravinářské i kovové výrobky. Dílny později nahradil kinosál a divadlo.

Za křižovatkou Trocnovské a Husitské ulice se za divadlem Ponec krčí nenápadný opravený dům č. p. 70. Na dnešních mapách nese název Miranka. Je pozůstatkem stejnojmenné usedlosti, jedné z nejstarších na Žižkově. Miranka totiž už v 16. století bývala vinice, jejíž rozlehlý pozemek by dnes ohraničovala ulice Husitská (dříve Horská), na opačné straně Seifertova, z východu pak Blahníkova a Jeronýmova. Západní hranice by byla za divadlem Ponec.

Hospodářství mělo různé majitele, jméno ale dostalo podle statkáře Václava Miranyho, který ho držel v 18. století. Vinohrad tu fungoval ještě kolem roku 1850 a říkalo se, že plodí „dobré sladké hrozny“. Srdce usedlosti tvořila podlouhlá patrová budova se šindelovou střechou. Sídlil tu kolář se svou kolnou, vedle žhnula kovárna, s ní sousedil pekař a ještě dál pracoval nožír — všichni měli v přízemí kromě dílen své malé příbytky. První patro bylo vyhrazeno pro hosty a jejich letní byty. Součástí pozemku byla rozlehlá zahrada, která se rozkládala v místech dnešního Kostnického náměstí.

V roce 1832 koupil usedlost obchodník Josef Halla. Tehdy se celý dvůr začal měnit pod taktovkou průmyslové revoluce. Vyrostla tu malá továrna na potravinářské výrobky. Místo se podle nového majitele říkalo Halovka, doložené jsou i názvy Bontámka či Miřanka. Příštím vlastníkem se stal Rudlof Stabenow, železář, obchodník se strojními výrobky a podnikatel v metalurgii. Do Prahy přišel z Berlína. Jeho první továrna sídlila v tehdejší Zahradní ulici — dnes Ve Smečkách — na Novém Městě. Protože se firmě dařilo, prostory brzy nedostačovaly, a tak se Stabenow přesunul na Žižkov. Původní továrnu na potraviny nechal zbourat a místo ní postavil moderní areál se čtyřmi velkými a několika menšími výrobními halami, které chrlily dráty, tyče, potrubí, šrouby, matky, válcované plechy, okapy nebo třeba mosazná kolena ke kamnům. Byly tu ubytovny pro dělníky i lázně, pro administrativní činnosti sloužil původní dům usedlosti. I ten byl nakonec stržen a zůstala jenom jeho střední část, která dnes tvoří zmíněný dům č. p. 70.

Když Stabenow roku 1905 zemřel, výroba v jeho továrně se zastavila a za několik měsíců se celý provoz přestěhoval do Čelákovic. Před plánovanou demolicí ji zachránil průkopník kinematografie František Ponec. Ten byl spolujatelem kočovného biografu, se kterým putoval po českých zemích nebo promítal v sále smíchovského hostince Na Knížecí. V sobotu 3. září 1910 pak otevřel na úpatí Šibeničního vrchu Royal Bioskop Františka Ponce, v pořadí třetí stálý žižkovský biograf.

Ponec působil v místě dalších deset let. Potom, co mu byla po neshodách s radnicí vypovězena smlouva,

převzala kino obec. V roce 1929 se z něj pak stalo Městské bio Žižkov. Když v roce 1946 jeho původní zakladatel zemřel, byl objekt znovu překřtěn na Ponec. Promítalo se v něm dalších dvaadvacet let, potom tu měl Filmový podnik hlavního města Prahy sklad. Už v té době budova chátrala. K renesanci došlo až v roce 1997, kdy byla vypsána veřejná soutěž na její kulturní využití. Proběhla náročná rekonstrukce a v roce 2001 tu ústav Tanec Praha začal provozovat divadlo.

Galerie

4 fotografie

